

PD-111 CV-19
M.A. Sanskrit (1st Semester)
Examination, Jun-2021
Paper-

Name/Title of Paper- Darshan
Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80
[Minimum Pass Marks : 29

नोट : दोनों खण्डों से निर्देशानुसार उत्तर दीजिए। प्रश्नों के अंक उनके दाहिनी ओर अंकित हैं।

Note : Answer from both the Sections as directed. The figures in the right-hand margin indicate marks.

खण्ड / Section-A

1. अधस्तनानामति लघुत्तरीयाणं प्रश्ना नामुत्तराणि देयानि :-

1x10=10

- क. प्रमाणादि पदार्थाः कतिधा।
- ख. शास्त्रप्रवृत्तिः कतिविधम्।
- ग. असधारण धर्मवचनं कस्यलक्षणम्।
- घ. निश्चितसाध्याभाववान् कः।
- ङ. केन विरचिता सांख्यकारिका।
- च. प्रतिविषयाध्वसायः किमुच्यते।
- छ. वेदान्तमते सूक्ष्मशरीर कति अवयवाः।
- ज. अज्ञानस्य शक्तिः कतिधा।
- झ. अतिन्द्रियाणां प्रतीतिः कस्मात् जायते।
- ञ. सत्वगुणं कीदृशं भवति।

2x5=10

2. सर्वे लघुत्तरीयाः प्रश्ना समाधेयाः-

- क. कारणलक्षणं प्रतिपाद्यताम्।
- ख. उपाधिलक्षणं प्रस्तूयताम्।
- ग. तद्विपरीतस्तथा च पुमां न इति व्याख्येयम्।
- घ. सूक्ष्मशरीरं विवेचनीयम्।
- ङ. "त्रिविधमनुमानभाष्यसातम्" इति विविच्यताम्।

12x5=60

खण्ड / Section-B

सर्वे दीर्घोत्तरीयाः प्रश्ना समाधेयाः-

- 3. कमपि द्वयं व्याख्यायताम्-
1. करणलक्षम् 2. समवायिकारणम् 3. प्रत्यक्ष प्रमाणम् 4. अयुतसिद्धौ
- 4. अधस्तनेषु कावपि द्वौ विवेचनीया-
1. लिङ्गपरामर्शोऽनुमानम् 2. स्वार्थाऽनुमानम् 3. केपुनः पक्ष-सपक्ष-विपक्षाः 4. तत्र लिङ्गत्वेनासिद्धौ हेतुरसिद्धः
- 5. ससन्दर्भ पुरस्सरं कमप्येकं व्याख्यायताम्-
क. अतिदूरात्सामीप्या दिन्द्रिघातान्मनोऽनवस्थानात्।
सौक्ष्म्याद् व्यवधनादभिभवात्समानाभिहाराच्च ।।
ख. जनन मरण करणानां प्रतिनियमादयुत्प्रवृत्तेश्च ।।
पुरुष बहुत्वं सिद्धं त्रैगुण्य विपर्ययाच्चैव ।।
- 6. अनुबन्ध चतुष्टयं सम्यक् प्रतिपाद्यताम्।

अथवा

वेदान्तदिशा सृष्टिकमो वर्णनीयः।

7. अव्यक्तव्यक्तयोः वैरूप्यं प्रतिपाद्यताम्।

अथवा

सांख्यदिशा पुरुषसिद्धिः कार्या।